

Jeg skal iøvrigt ikke undlade at bemærke, at der i den Betænkning, som blev afgivet i Samlingen 1872—73 af Føllesethingets Udvalg om Skolevæsenet, findes nogle Bemærkninger om Skolens Forhold til Kirken, i hvilke det hedder, at Kirkesang og Orgelspil ikke absolut skulle være forbundne med Lærereembedet; det kan overdrages til Læreren, men det skal det ikke absolut. Jeg maatte tro, at det var ønskeligt at gaa denne Vej, i Forvisning om, at det alligevel i de allerfleste Tilfælde vil være Læreren, der overtager Spillet og Sangen. Jeg tror rigtignok, at der er mange Lærereembeder, der lide ved, at en Lærer ikke kan faae Ansættelse, naar han ikke er istand til f. Ex. at lede Orgelspillet; men det er jo et meget begrændset Antal, der i saa Tilfælde kan søge Embedet, og det er just ikke sagt, at den, der er særlig skiftet til Ansættelse som Lærer, er Organist; i mange Tilfælde kan det Modsatte være Tilfældet. Jeg tror derfor, det er urigtigt som absolut Betingelse at opstille Kirkesang eller Orgelspil. Men her kommer vi ind paa et videre Omraade, som der naturligtvis hører nye Lovbestemmelser til at ændre; angaaende det Specielle, her ligger for idag, skønner jeg ikke rettere, end at det kan ordnes administrativt. Jeg kan være tilfreds, forsaavidt jeg har opfattet Ministeren rigtig, men at han er betenkt paa snarest muligt at træffe Foranstaltninger til, at de, som ikke have Karakter i Sang og Musik, kunne ansættes som Enkelrere. Indtil dette kan ske, forekommer det mig imidlertid at være rigtigt i rigt Måal at give Dispensation for Sang og Musik til dem, der maatte søge derom, og særlig til dem, der isorveien ere ansatte; thi det er dog en stor Uretfærdighed, naar de sidde i Embede og have faaet Embedet i Kraft af tidligere Bestemmelser, at de da skulle være stavnsbundne til dette Embede, uden at kunne søge noget andet. For at bøde paa denne Mangel, vil jeg altsaa haabe, at den høitærede Minister giver Dispensation, jeg kunde gjerne sige til Enhver, der søger derom, idet han saa lader det blive de Kaldsberettigedes Sag i Mellemtiden at træffe de Foranstaltninger, der ere fornødne i den af mig omtalte Retning. Efter min Mening vil Sangen ikke komme til at lide under en saadan Ordning.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Vorsaa): Jeg taler det ærede Medlem for hans Udtalelser, der have været meget interessante for mig paa en Tid, da den omtalte Ordning forestaar. Det er en Selysølge, at det er af Bigtighed for mig, at høre dem fra Mænd, som ere særlige saghyndige i den Retning. Jeg skal kun bemærke, at naar det ærede Medlem omtalte Ministeriets Fortolkning af Loven af 1867, saa holder denne Fortolkning væsentlig paa de Forhandlinger, der have været førte her i Thinget, idet nogle Medlemmer af Examenskommissionen, som tillige vare Medlemmer af dette Thing, ud-

tryffeligt udtalte for Ministeriet, at de havde faaet det Indtryk af Forhandlingerne her, at den Bei, de tilraadede Ministeriet at gaa, netop var den, som Rigsdagen paa den Tid tænkte at gaa. Jeg skal imidlertid fuldkommen villig erkende ligeoverfor det ærede Medlem, at Fortolkningen kan være meget tvivlsom, og det har glædet mig at høre ham udtale en Anskuelse, som jeg ogsaa ganske deler, nemlig at man uden at gjøre Brud paa Lovens Ord, ja uden at gjøre Brud paa dens Aand, ad administrativt Bei kan træffe Foranstaltninger, der kunne være helbringende i den omhandlede Retning. Jeg skal endnu kun tilføie, at det vil være min Opgave saa snart som muligt at faae denne Sag ordnet, da jeg anser den for at være paatrængende; men man vil vistnok ikke forvente Ministeriet i, at det, da der har været afvigende Anskuelser om Ordningen af dette Forhold saavel hos de nærmeste Bestyrere af Seminarierne som hos Seminariedirektionerne, er noget varsom med at komme med den endelige Afgjørelse. Jeg tror imidlertid nok at turde sige, at Ministeriet skal gjøre Alt, for at den betragtelige Tilstand, hvori Lærere for Tiden ere, kan blive hævet paa den muligt tilfredsstillende Maaade.

Søgsbro: Jeg har deltaget i at stille denne Forespørgsel, fordi jeg ogsaa har haft Leilighed til at erfare, hvorledes Bestemmelsen af 1870 har rammet flere dygtige og nidjære Lærere meget haardt og ubillig, og ogsaa deler den Anskuelse, som allerede er udtalt af et Par af de ærede Medlemmer, der have deltaget i at stille Forespørgslen, at det var ønskeligt, om en Afgjørelse blev truffen derhen, at saadanne Lærere, som ikke have den tilstrækkelige Dygtighed i Sang, alligevel kunne blive ansatte som Enkelrere. Det har unegtelig en overordentlig stor Betydning for Lærerne, at de kunne synge i deres Skoler, en Betydning, som jo i dette Aarhundredes Løb har vundet større og større Anerkendelse; men paa den anden Side er det ogsaa vist, at jo flere forskellige Ting man forlanger af en Mand, desto mere maa man i Almindelighed lade sig nøie med Middelsmaadighed i de forskellige Retninger; og vil man have virkelig dygtige Mænd, maa man ikke kræve altfor stor Flerfidighed. Derfor bør man ikke til Lærervirksomheden forde en Cone, som er Mangel negtet, skjøndt de ellers fra alle Sider maa erkjendes for særdeles dygtige til den almindelige Lærergjerning. Jeg tror ligesaa lidt som det ærede Medlem for Veile (L. Nielsen); at der, som Forholdene have udviklet sig paa Landet, nu ville være praktiske Bænskeligheder ved at fritage Lærerne for det Krav, at de selv skulle kunne lede Sangen, da denne Ledelse maa kunne staves tilveie paa anden betryggende Maaade. Jeg vil dernæst tillade mig at føre denne Forespørgsel lidt videre i den Retning, som allerede er bleven angivet af den ærede sidste Tale, nemlig med Hen-